

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับวัตถุแห่งคดีในการให้สิทธิบุคคล
ที่ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
มาตรา 213

Legal Problems Related to the Object of Cases
Conferring Rights to Individuals Whose Rights
and Liberties Have Been Violated to Petition the
Constitutional Court in accordance with Section 213
of the Constitution of the Kingdom of Thailand,
B.E. 2560

สถิตพร เรืองจันทร์*

Satitporn Ruangjun

ดร.ดลนภา นันทวโรไพร์**

Dr. Dolnapa Nantawaroprai

วันที่ได้รับบทความ 18 ธันวาคม 2566; วันที่แก้ไขบทความ 2 เมษายน 2567; วันที่ตอบรับตีพิมพ์ 23 เมษายน 2567

บทคัดย่อ

ระบบการร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญเป็นกลไกในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่ถูก
กระทำละเมิดให้เป็นไปตามหลักประกันความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ โดยบุคคลซึ่งถูก
กระทำละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพอันเกิดจากการกระทำของรัฐสามารถใช้สิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อ

* นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

** อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ศาลรัฐธรรมนูญได้ ตามมาตรา 213 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อพิจารณาวัตถุแห่งคดีในการใช้สิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ปรากฏว่าบทบัญญัติดังกล่าวกำหนดข้อจำกัดขอบเขตวัตถุแห่งคดีในการใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญหลายประการ ประกอบกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายมีความไม่ชัดเจน จึงอาจนำมาซึ่งปัญหาในการบังคับใช้ การตีความกฎหมาย อันอาจส่งผลกระทบต่อหลักประกันการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และการใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

บทความฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับวัตถุแห่งคดีในการให้สิทธิบุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 213 ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 โดยศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับวัตถุแห่งคดีในการให้สิทธิบุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญของต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับวัตถุแห่งคดีในการให้สิทธิบุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญให้มีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และสามารถคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญต่อไป

คำสำคัญ: ระบบการร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญ มาตรา 213 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 วัตถุแห่งคดี

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับวัตถุแห่งคดีในการให้สิทธิบุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 213
Legal Problems Related to the Object of Cases Conferring Rights to Individuals Whose Rights and Liberties
Have Been Violated to Petition the Constitutional Court in accordance with Section 213 of the Constitution of
the Kingdom of Thailand, B.E. 2560

Abstract

The Constitutional Complaint System serves as a mechanism to protect individuals' rights and freedoms when violated, in accordance with the highest legal safeguards of the Constitution. Individuals whose rights or freedoms have been violated by state actions can directly exercise their right to petition the Constitutional Court, as stipulated in Section 213. However, the criteria, procedures, and conditions established in the Constitutional Court Procedures Act of B.E. 2561 (2018) may impose various limitations on the scope of evidence when directly petitioning the Constitutional Court under Section 47. The provisions in the said Act concerning the limitations of evidence in exercising the right to petition the Constitutional Court are unclear and may lead to enforcement issues and legal interpretations, potentially impacting the fundamental safeguards of rights and freedoms and the exercise of the right to petition the Constitutional Court.

This research aims to investigate legal issues related to the object in cases exercising the rights of individuals whose rights and freedoms have been violated, in petitioning the Constitutional Court, as per the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560 (2017), and Section 213, in accordance with the Constitutional Court Procedures Act of B.E. 2561 (2018). The study examines legal measures regarding the object of the cases in exercising the rights of individuals whose rights and freedoms have been violated, drawing insights from the legal provisions of foreign countries' constitutional courts. The goal is to improve and amend the provisions regarding the objects of cases in granting rights to persons whose rights and freedoms have been violated to file a complaint with the Constitutional Court in accordance with the criteria, procedures, and conditions established in the Constitutional Court Procedures Act, and to ensure that such measures are appropriate, effective, and capable of safeguarding the rights and freedoms of the people in accordance with the purposes of the Constitution.

Keywords: Constitutional Complaint System, Section 213 of the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560 (2017), Object of cases.

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับวัตถุแห่งคดีในการให้สิทธิบุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 213
Legal Problems Related to the Object of Cases Conferring Rights to Individuals Whose Rights and Liberties
Have Been Violated to Petition the Constitutional Court in accordance with Section 213 of the Constitution of
the Kingdom of Thailand, B.E. 2560

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

ธีระ สุธีวรารังกูร, ‘ความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ : ศึกษาเปรียบเทียบรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กับฉบับก่อน ๆ’ (2542) 1(1) วารสารศาลรัฐธรรมนูญ 72
<<http://elibrary.constitutionalcourt.or.th/document/index.php?order=desc>>
สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2566.

บรรเจิด สิงคะเนติ, ‘การใช้สิทธิทางศาลของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิ หรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา 28 ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว’ (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ 2551).

— —, ‘การใช้สิทธิของประชาชนในการฟ้องตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ 2560’
อ้างถึงใน รัฐธรรมนูญ 60:60 ปี สมคิด เลิศไพฑูรย์ (โรงพิมพ์เดือนตุลา 2562).

สุชาดา เรืองแสงทองกุล, ‘การกระทำทางรัฐบาล และปัญหาการตรวจสอบการกระทำทางรัฐบาล’
(วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2560).

วรเจตน์ ภาคีรัตน์, ‘ความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญกับศาลรัฐธรรมนูญ’ อ้างถึงใน
รวมบทความทางวิชาการเนื่องในโอกาสครบรอบ 90 ปี ธรรมศาสตร์อาจารย์สัญญา
ธรรมศักดิ์ (สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2541).

— —, ‘การร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญในระบบกฎหมายเยอรมัน : วิเคราะห์เปรียบเทียบการฟ้อง
คดีโดยประชาชนต่อ ศาลรัฐธรรมนูญในระบบกฎหมายไทย’ (2553) 3 วารสารนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 469.

วัลยา จิวนุพันธ์, ‘การใช้สิทธิของประชาชนในกรณีที่ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ
โดยองค์กรตุลาการ’ (วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2546).

สุรศักดิ์ บุญญานุกุลกิจ, ‘ข้อพิจารณาบางประการเกี่ยวกับสิทธิในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ
ตามมาตรา 213 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560’ อ้างถึงใน *ที่ระลึก
60 ปี พิธีใหญ่ ใจหาญ* (โรงพิมพ์เดือนตุลา 2561).

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ‘บันทึกเจตนารมณ์ในการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550’ อ้างถึงใน *รวมบทสรุปผู้บริหารการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550* (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร 2552).

ภาษาต่างประเทศ

Rudolf Machacek, *Verfahren vor dem Verfassungsgerichtshof und vor dem Verwaltungsgerichtshof* (Manz'Sche Verlags- U. Universitätsbuchhandlung 2004) <<https://www.jstor.org/actiondoBasicSearch?Query=Rudolf+Machacek>> สืบค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2566.

Lee Jinsung, ‘Constitutional Complaint System, the Korea Experience and Comparative Studies’ in *Global Constitutionalism and Multi-Layered Protection of Human Rights* (Constitutional Court of Korea 2016) <https://bib.irb.hr/datoteka/796420.Global_Constitutionalism_and_Multi-layered_Protection_of_Human_Rights_2016.pdf> สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2566.

Tom Ginsburg, ‘Rule by Law or Rule of Law? The Constitutional Court of Korea’ in *Judicial Review in New Democracies: Constitutional Courts in Asian Cases* (U.K.: Cambridge University Press 2003) <https://assets.cambridge.org/9780521817158/frontmatter/9780521817158_frontmatter.pdf> สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2566.